

PBS DGA Spółka z o.o.
ul. Junaków 2
81-812 Sopot
tel. +48 58 550 60 70
fax +48 58 550 66 70
kontakt@pbsdga.pl
www.pbsdga.pl

Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną w województwie mazowieckim

Raport porównawczy

**Warszawa-Sopot
2007**

I. Wprowadzenie

Aby zapewnić porównywalność wyników badań „**Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną w województwie mazowieckim**” realizowanych w 2007 roku na reprezentatywnej próbie uczniów III klas gimnazjów i II klas szkół ponadgimnazjalnych w badaniach terenowych zastosowano dwa rodzaje kwestionariuszy. Pierwszy z nich był taki sam, jak narzędzie używane w badaniach ESPAD zrealizowanych na Mazowszu w 2000 i 2003 r. (i w badaniach ogólnopolskich w 2003 r.). Druga ankieta jest nowym narzędziem badawczym opracowanym i sprawdzonym (w badaniach pilotażowych) przez zespół europejskich ekspertów skupionych wokół projektu ESPAD (zawiera szereg modyfikacji oraz kilka nowych pytań). W tej sytuacji, aby zapewnić porównywalność wyników zarówno z poprzednimi badaniami z 2003 roku, jak i tegorocznymi badaniami ogólnopolskimi i badaniami prowadzonymi w tym samym okresie w 40 krajach europejskich zdecydowano, iż co czwarty uczeń w każdej wylosowanej klasie otrzyma do wypełnienia „starą wersją ankiety” (z 2003 r.) a pozostałe 75% będzie wypełniało „nową wersję ankiety” (2007).

Wyniki badań młodzieży szkolnej, przeprowadzone w województwie mazowieckim w 2003 r. (w tych samych grupach wiekowych tj. wśród uczniów III kl. gimnazjów i II kl. szkół ponadgimnazjalnych) prezentujemy Państwu w zestawieniu z wynikami tegorocznych badań zrealizowanych w maju i czerwcu 2007 r. **Ze względu na porównywalność narzędzi badawczych punktem odniesienia do wyników badań z 2003 r. powinna być „stara wersja ankiety”.**

Należy jednak podkreślić, iż wielkość próby zrealizowanej w tegorocznych badaniach wg. „starej ankiety” (z powodu ograniczeń finansowych) była znacznie mniejsza, niż w badaniach z 2003 r., co w znaczący sposób wpływa na wielkość błędu oszacowania, który sięga 9%. Trudno jest też jednoznacznie stwierdzić, czy lepsze oszacowanie skali problemów daje nam „stara”, czy też „nowa” wersja ankiety.

II. Palenie tytoniu

Porównując wyniki badań dotyczące palenia papierosów przez mazowieckich nastolatków w roku 2003 r. i obecnie tj. w 2007 r. należy zwrócić uwagę na pozytywną zmianę, jaka nastąpiła w tym zakresie. **O ponad 1/3 zmniejszył się odsetek uczniów (w obydwu badanych grupach), którzy w swoim życiu palili tytoń 40 razy i więcej.** W grupie gimnazjalistów spadek ten sięgnął prawie 40%

(z 28,7% w 2003 r. do 17,5% w 2007 r.), zaś w populacji 17-18 latków (uczniów II klas szkół ponadgimnazjalnych) wynosił 34% (z 42,2% w 2003 r. do 27,8% w 2007 r.)

W badaniach odnotowano również wyraźny (choć ze względu na niską liczebność tej próby nieistotny statystycznie) wzrost odsetka młodzieży deklarującej, iż jeszcze nigdy nie paliła papierosów (w obu badanych grupach odnotowano ok. 8% wzrost tej populacji). **Należy jednak podkreślić, iż zmiany te dotyczą przede wszystkim chłopców.** Odnotowany w 2007 r. odsetek gimnazjalistek (uczennic III klas), które przyznają, że jeszcze nigdy w swoim życiu nie paliły papierosów był dokładnie taki sam, jak w roku 2003 i wynosił 37%, zaś **w grupie chłopców odnotowano w tym zakresie bardzo poważną (istotną statystycznie) zmianę – grupa abstynentów tytoniowych zwiększyła się o ponad połowę - z 28% do prawie 43%.**

Istotnie wzrosła również populacja abstynentów tytoniowych wśród starszych chłopców (uczniów II klas szkół ponadgimnazjalnych). W 2003 r. co piąty badany w tej frakcji (20,2%) jeszcze nigdy nie palił papierosów, natomiast w 2007 r. takich uczniów było już niemal 30% (29,8%). W grupie dziewcząt również odnotowano zmianę w tym zakresie, ale była ona nieco mniejsza i nieistotna statystycznie (wzrost populacji abstynentek nikotynowych z 23% w 2003 r. do 29,5% w 2007 r.).

Pozytywne tendencje widać również wśród nastolatków palących w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem. Istotna statystycznie różnica pojawia się w grupie gimnazjalistów - odsetek tych, którzy nie palili w ciągu ostatnich 30 dni zwiększył się z 65% w 2003 r. do 71% w 2007 r. W starszej grupie badanych również odnotowano wzrost odsetka niepalących uczniów (odpowiednio: z 57% (2003) do 64% (2007) – różnica w granicach błędu statystycznego).

W porównaniu do wyników ogólnopolskich większy odsetek uczniów palących papierosy przynajmniej raz w miesiącu występował wśród uczniów klas trzecich gimnazjum z województwa mazowieckiego (29%), niż wśród uczniów tych samych klas z próby ogólnopolskiej (22%). Różnice w odsetku uczniów palących przynajmniej raz w miesiącu nie wystąpiły w klasach drugich ponadgimnazjalnych – ponad jedna trzecia uczniów paliła papierosy w ciągu 30 dni poprzedzających badania zarówno wśród uczniów z województwa mazowieckiego (36%), jak i wśród uczniów w całej Polsce (35%).

III. Picie napojów alkoholowych

1. Picie poszczególnych napojów alkoholowych kiedykolwiek w życiu

Analizując wyniki tegorocznych badań dotyczące picia alkoholu przez mazowiecką młodzież i odnosząc je do wyników takich samych badań sprzed czterech lat (z 2003 r.) można stwierdzić, iż wśród uczniów klas trzecich gimnazjum nastąpiło znaczące zmniejszenie się odsetka uczniów pijących alkohol zarówno ciągu całego życia, jak i w ciągu ostatniego roku. W grupie uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych nie wystąpiły istotne statystycznie różnice we wzorcach spożywania alkoholu.

Odsetek uczniów klas trzecich gimnazjum, którzy pili kiedykolwiek napoje alkoholowe, obniżył się z 92% (2003) do 80% (2007). W klasach trzecich gimnazjum obniżył się również odsetek pijących uczniów w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie – spadł on z 86% (2003) do 70% (2007). Odsetek uczniów pijących w ciągu 30 dni poprzedzających badanie nie zmienił się i dotyczył dwóch trzecich uczniów (67% w 2003 r. oraz 66% w 2007 r.). Odsetki uczniów pijących alkohol wśród uczniów klas drugich ponadgimnazjalnych nie zmieniły się w okresie od 2003 do 2007 roku.

Uczniowie klas trzecich gimnazjum w województwie mazowieckim rzadziej piją alkohol niż uczniowie w całej Polsce: kiedykolwiek w życiu piło alkohol 80% uczniów z województwa mazowieckiego oraz 90% uczniów z próby ogólnopolskiej, **w czasie 12 miesięcy poprzedzających badanie odsetek pijących alkohol wynosił 70% w województwie mazowieckim wobec 79% w próbie ogólnopolskiej.** Trend ten uległ zmianie w przypadku picia alkoholu w czasie 30 dni poprzedzających badanie – odsetek pijących wśród uczniów z klas trzecich mazowieckich gimnazjów był wyższy (66%) niż w próbie ogólnopolskiej (57%). Wśród uczniów klas drugich ponadgimnazjalnych jedyna istotna różnica pomiędzy uczniami województwa mazowieckiego oraz populacją ogólnopolską wystąpiła w spożyciu alkoholu w ciągu 30 dni przed badaniem – 85% uczniów z województwa mazowieckiego piło alkohol w tym okresie, wśród uczniów z próby ogólnopolskiej odsetek ten wynosił 80%.

Spadek odsetka pijących uczniów z klas trzecich w województwie mazowieckim wystąpił głównie wśród chłopców. Odsetek chłopców pijących kiedykolwiek w życiu zmniejszył się z 95% w 2003 r. do 74% 2007 r. **W czasie 12 miesięcy poprzedzających badanie piło alkohol 89% chłopców w 2003 r. oraz 70% w 2007 r.** W czasie 30 dni przed badaniem piło 74% chłopców w 2003 r.

oraz 68% w 2007 r. Wśród chłopców uczęszczających do klas drugich ponadgimnazjalnych nie wystąpiły istotnie statystycznie różnice pomiędzy 2003 a 2007 rokiem w żadnym z trzech wymienionych okresów. Wśród uczennic mazowieckich szkół z obydwu roczników również nie wystąpiły istotne różnice w odsetkach pijących.

W porównaniu do próby ogólnopolskiej istotne różnice w odsetku pijących uczniów wystąpiły jedynie wśród uczniów i uczennic uczęszczających do klas trzecich gimnazjum. Odsetek pijących alkohol w ciągu całego życia i w czasie 12 miesięcy przed badaniem był niższy w województwie mazowieckim zarówno wśród chłopców, jak i wśród dziewcząt. Wśród uczniów klas trzecich z województwa mazowieckiego w ciągu całego życia alkohol kiedykolwiek piło: 74% chłopców (wobec 91% chłopców z próby ogólnopolskiej) oraz 85% dziewcząt (wobec 89%). W ciągu ostatnich 12 miesięcy alkohol piło 70% chłopców w województwie mazowieckim (wobec 80% w próbie ogólnopolskiej) oraz 69% dziewcząt (wobec 78%). Odsetek pijących w czasie 30 dni poprzedzających badanie wśród uczniów trzecich klas mazowieckich gimnazjów był wyższy niż analogiczne wyniki w próbie ogólnopolskiej. Różnica ta wystąpiła zarówno wśród chłopców (68% pijących w ciągu 30 dni w woj. mazowieckim wobec 60% w próbie ogólnopolskiej), jak i wśród dziewcząt (64% wobec 54%).

2. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w ciągu 30 dni poprzedzających badanie

Odsetek uczniów pijących poszczególne rodzaje napojów alkoholowych w ciągu 30 dni poprzedzających badanie zmienił się istotnie jedynie w przypadku odsetka uczniów klas trzecich gimnazjum spożywających piwo. W 2003 roku do picia piwa w ciągu 30 dni poprzedzających badanie przyznało się 69% uczniów klas trzecich gimnazjum, natomiast w roku 2007 roku odsetek ten spadł do 58%. Spadek ten wystąpił zarówno wśród chłopców – z 76% w 2003 r. do 59% w 2007 roku, jak i wśród dziewcząt – z 62% do 57%.

W porównaniu do próby ogólnopolskiej, uczniowie z województwa mazowieckiego różnili się pod względem odsetka uczniów klas trzecich gimnazjum pijących dwa rodzaje napojów alkoholowych przynajmniej raz w miesiącu – wina i wódki. Wśród uczniów klas trzecich gimnazjum z województwa mazowieckiego odsetek pijących wino w ciągu 30 dni poprzedzających badanie był wyższy (29%), niż ten sam odsetek uczniów w próbie ogólnopolskiej (23%). Istotne

różnice wystąpiły przede wszystkim wśród chłopców (33% w woj. mazowieckim wobec 22% w próbie ogólnopolskiej). Różnice występujące wśród dziewcząt nie były istotne statystycznie (26% w woj. mazowieckim wobec 23% w próbie ogólnopolskiej). Również w przypadku odsetka uczniów pijących wódkę przynajmniej raz w miesiącu był on wyższy w województwie mazowieckim (37%) niż w próbie ogólnopolskiej (30%). Różnice te wystąpiły zarówno wśród chłopców (41% w woj. mazowieckim wobec 36% w próbie ogólnopolskiej), jak i wśród dziewcząt (33% wobec 26%). Wyniki uczniów klas drugich ponadgimnazjalnych z województwa mazowieckiego nie różniły się istotnie od wyników w próbie ogólnopolskiej.

Wyższe niż w próbie ogólnopolskiej odsetki chłopców i dziewcząt uczęszczających do trzecich klas gimnazjum, którzy pili wódkę w ciągu ostatnich 30 dni, mogą być przejawem negatywnych zmian we wzorcach spożywania alkoholu przez młodzież, dotyczące wzrostu popularności drinków przygotowywanych na bazie napojów spirytusowych.

IV. Przekraczanie progu nietrzeźwości (upijanie się)

Zestawiając wyniki tegorocznych badań z wynikami uzyskanymi w 2003 r. należy podkreślić tendencję do zmniejszania się odsetka uczniów upijających się w obydwu grupach wiekowych we wszystkich badanych okresach czasu (całe życie, 12 miesięcy poprzedzających badanie oraz 30 dni poprzedzających badanie). Zmiany te są objawem trendu występującego wśród młodzieży badanej w ramach ogólnopolskiego badania ESPAD. Odsetki uczniów szkół mazowieckich w 2003 i 2007 roku upijających się w poszczególnych okresach czasu, w większości przypadków nie różniły się znacząco od analogicznych wyników uzyskanych w badaniach ogólnopolskich.

Bardzo pozytywna zmiana w stosunku do wyników badań z 2003 r. dotyczyła spadku zjawiska upijania się młodzieży. Mniejsza niż w 2003 roku skłonność uczniów mazowieckich szkół do upijania się jest najbardziej widoczna wśród uczniów klas trzecich gimnazjum. Połowa uczniów klas trzecich (50%) badanych w 2007 r. upiła się przynajmniej raz w życiu, podczas gdy odsetek ten w 2003 r. wynosił 60%. Odsetek uczniów klas trzecich, którzy przekroczyli próg nietrzeźwości w czasie 12 miesięcy poprzedzających badanie w 2007 r. wynosił 42% (wobec 50% w 2003 r.). Dla okresu 30 dni poprzedzających badanie spadek odsetka uczniów upijających się był nieznaczny (z 29% w 2003 r. do 26% w 2007 r.).

Spadek skłonności uczniów klas trzecich gimnazjum do upijania się wystąpił głównie wśród chłopców. W 2003 roku prawie trzy czwarte chłopców

(72%) przynajmniej raz w życiu się upiła, natomiast cztery lata później odsetek chłopców, którzy przynajmniej raz w życiu się upili zmniejszył się o jedną czwartą i wynosił w 2007 r. 54%. Również w przypadku próby ogólnopolskiej odsetek chłopców uczęszczających do klas trzecich, którzy przynajmniej raz w życiu upili się, nieznacznie przekraczał połowę (55%). Odsetek chłopców upijających się przynajmniej raz w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie zmniejszył się z 61% w 2003 r. do 44% w 2007 r. (wobec 43% w próbie ogólnopolskiej). W przypadku odsetka chłopców upijających się przynajmniej raz w ciągu 30 dni poprzedzających badanie nie wystąpiła istotna statystycznie zmiana w stosunku do 2003 roku (38% w 2003 r. wobec 35% w 2007 r.). Wystąpiła natomiast znacząca różnica w stosunku do wyników badania ogólnopolskiego – w całej Polsce co czwarty (24%) chłopiec uczęszczający do trzeciej klasy gimnazjum upił się przynajmniej raz w ciągu 30 dni poprzedzających badanie, w województwie mazowieckim jedna trzecia (35%) chłopców upiła się w okresie 30 dni poprzedzających badanie. Wśród uczennic z klas trzecich nie wystąpiło zmniejszenie się odsetka upijających się uczennic. Równocześnie wyniki uczennic z klas trzecich nie różniły się istotnie od analogicznych wyników uczennic w próbie ogólnopolskiej.

V. Używanie substancji psychoaktywnych

1. Używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu

Pierwszą kwestią, na którą warto zwrócić uwagę w tej części badania jest wyraźny spadek popularności leków uspokajających i nasennych branych bez przepisu lekarza oraz marihuany.

W grupie uczniów trzecich klas gimnazjów odsetek respondentów używających takich leków kiedykolwiek w życiu spadł w 2007 r. w porównaniu do wyników sprzed czterech lat (2003) o połowę (z 21% do 10%). W grupie uczniów klas drugich ponadgimnazjalnych również nastąpił spadek odsetka uczniów używających leków w ciągu całego życia (z 23% w 2003 r. do 14% w 2007 r.). Spadek odsetka uczniów używających leki kiedykolwiek w życiu wystąpił zarówno wśród uczniów klas trzecich gimnazjum – wśród chłopców z 15% w 2003 r. do 4% w 2007 r., wśród dziewcząt z 26% do 15%; jak i wśród uczniów klas drugich ponadgimnazjalnych: z 13% do 6% wśród chłopców i z 32% do 23% wśród dziewcząt..

Odsetek uczniów deklarujących używanie marihuany przynajmniej raz w życiu spadł w obydwu grupach wiekowych: wśród uczniów klas trzecich gimnazjum z 20% w 2003 r. do 15% w 2007 r., wśród uczniów klas drugich klas ponadgimnazjalnych z 36% do 17%. W tych grupach wiekowych znaczące różnice wystąpiły wśród: chłopców z klas trzecich gimnazjum (spadek z 28% w 2003 r. do 21% w 2007 r.), chłopców z klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (spadek z 47% do 23%) oraz wśród dziewcząt w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych (spadek z 26% do 11%).

Odsetki uczniów przyznających się w 2007 r. do próbowania tzw. „twardych narkotyków” oraz sterydów anabolicznych są zbliżone do wyników badań z 2003 r., a występujące różnice nie są istotne statystycznie.

Na szczególne podkreślenie zasługuje **spadek odsetka uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych, którzy kiedykolwiek próbowali: amfetaminy** (trzykrotny spadek z 14% w 2003 r. do 4% w 2007 r.) oraz **alkoholu z marihuaną** (spadek z 24% do 15%).

Warto również dodać, iż uczniowie klas drugich szkół ponadgimnazjalnych z województwa mazowieckiego w porównaniu do uczniów tych samych klas z próby ogólnopolskiej rzadziej próbowali następujących substancji: marihuany (17% w woj. mazowieckim wobec 28% w próbie ogólnopolskiej) oraz leków (14% wobec 19%).

2. Używanie narkotyków kiedykolwiek w ciągu ostatnich 30 dni

Dla uczniów klas trzecich gimnazjum różnice w wynikach dotyczących używania narkotyków w okresie 30 dni poprzedzających badanie występujące pomiędzy badaniem z 2003 r. oraz badaniem z 2007 r. były zbyt małe, aby móc je uznać za istotne statystycznie.

Wśród uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych nastąpił spadek odsetka uczniów, którzy w ciągu 30 dni poprzedzających badanie kiedykolwiek używali: amfetaminy (spadek z 13% w 2003 r. do 8% w 2007 r.). Pozostałe różnice w poziomie używania narkotyków nie były istotne statystycznie.

VI. Ocena dostępności substancji psychoaktywnych

Jednym ze wskaźników weryfikujących poziom rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych jest subiektywna ocena dostępności narkotyków

deklarowana przez młodzież. Najważniejszymi wnioskami wynikającymi z analizy odpowiedzi na pytania dotyczące subiektywnej dostępności narkotyków jest znaczący spadek postrzeganej dostępności większości narkotyków przy równoczesnym wzroście odpowiedzi „zdobycie tego narkotyku jest dla mnie niemożliwe” oraz wzroście odpowiedzi „nie wiem”.

Najbardziej znaczące zmiany dotyczyły dostępności marihuany lub haszyszu. W 2003 r. dwie piąte gimnazjalistów (41%) gimnazjalistów uważało, że zdobycie tego narkotyku byłoby dla nich „łatwe” (suma odpowiedzi „dosyć łatwe” lub „bardzo łatwe”). W tegorocznym badaniu odsetek młodzieży podzielający taką opinię spadł o dwie piąte i wynosił 23%. Wśród uczniów klas drugich ponadgimnazjalnych również wystąpił spadek: z 55% w 2003 r. do 35% w 2007 r.

Badanym poza marihuaną lub haszyszem najłatwiej było zdobyć następujące rodzaje narkotyków:

- leki uspokajające lub nasenne – 25% uczniów klas trzecich gimnazjum uznało, że „łatwo” można zdobyć te narkotyki (w 2003 – 44%) uczniowie klas drugich ponadgimnazjalnych odpowiedzieli tak samo w 33% w 2007 r. oraz w 51% w 2003 r.;
- substancje wziewne – w klasach trzecich 23% uczniów w 2007 r. oraz 46% w 2003 r. uznało zdobycie tego typu narkotyku za „łatwe”, w klasach drugich odsetki te wynosiły 33% w 2007 r. oraz 53% w 2003 r.;
- amfetaminę – w klasach trzecich 15% uczniów w 2007 r. oraz 28% w 2003 r. udzieliło odpowiedzi „łatwo mogę zdobyć ten narkotyk”, natomiast w klasach drugich było to 23% w 2007 r. oraz 43% w 2003 r.;
- sterydy anaboliczne – w klasach trzecich 15% uczniów w 2007 r. oraz 29% w 2003 r. uznało zdobycie tego typu narkotyków za „łatwe”, w klasach drugich odsetki te wynosiły 26% w 2007 r. oraz 40% w 2003 r.;
- ekstazy – w klasach trzecich 15% uczniów w 2007 r. oraz 25% w 2003 r. „łatwo” mogło zdobyć ten narkotyk, w klasach drugich zaś 23% uczniów w 2007 r. oraz 34% w 2003 r.;

Najmniej dostępnymi dla badanych narkotykami były GHB oraz crack. Co ósmy uczeń (12%) klasy trzeciej gimnazjum uznał ten narkotyk za „łatwo” dostępny w 2007 r. (15% w 2003 r.). W klasach drugich ponadgimnazjalnych udzieliło takiej odpowiedzi 16% w 2007 r. oraz 18% w 2003 r. Ponad jedna trzecia badanych

w klasach trzecich (38% w 2007 r. oraz 34% w 2003 r.) udzieliła odpowiedzi „nie wiem”. W klasach drugich odsetek tych odpowiedzi kształtował się podobnie i wynosił 37% w 2007 r. oraz 42% w 2003 r. W przypadku cracku struktura odpowiedzi była podobna. Co dziesiąty uczeń (11%) w klasach trzecich gimnazjum uznał ten narkotyk za „łatwo” dostępny w 2007 r. Cztery lata wcześniej (w 2003 r.) tę opinię podzielało 20% uczniów. W klasach drugich ponadgimnazjalnych odsetki te wynosiły 16% w 2007 r. oraz 23% w 2003 roku. Podobnie jak w przypadku GHB około jednej trzeciej uczniów nie wiedziało czy mogą zdobyć ten narkotyk: w klasach trzecich 38% w 2007 r. oraz 29% w 2003 r., w klasach drugich zaś 35% w 2007 r. oraz 32% w 2003 r.

Warto zwrócić uwagę na znaczący wzrost w okresie od 2003 r. do 2007 r. odsetka uczniów uznających, że zdobycie poszczególnych narkotyków jest dla nich „niemożliwe”. W przypadku uczniów klas trzecich w 2003 r. mniej więcej co ośmy (od 10% do 16%) uznawał, że zdobycie poszczególnych narkotyków jest niemożliwe. Po czterech latach (2007 r.) takich odpowiedzi udziela od 20% do 26% uczniów. W przypadku uczniów klas drugich odsetki te wahały się w 2003 roku w przedziale od 6% do 11%, cztery lata później (2007 r.) mieściły się w przedziale od 12% do 18%. Równocześnie nastąpił kilku lub kilkunastu procentowy wzrost odsetka uczniów udzielających odpowiedzi „nie wiem czy mógłbym zdobyć ten narkotyk.”

Współwystępowanie wskazanych powyżej trendów dotyczących możliwości zdobycia różnych narkotyków może świadczyć o skuteczności działań interwencyjnych podejmowanych przez policję oraz dyrekcje szkół, które doprowadziły do zmniejszenia dostępności narkotyków w wielu lokalnych środowiskach. Warto również podkreślić znaczącą zmianę w postawach uczniów wobec używania narkotyków. Tendencja ta może się wiązać z mniejszym odsetkiem uczniów deklarujących chęć spróbowania narkotyku (zob. tabela 12): w klasach trzecich gimnazjum odsetek uczniów deklarujących chęć spróbowania narkotyku spadł z 30% w 2003 r. do 24% w 2007 r. (wobec 23% w badaniu ogólnopolskim), w klasach drugich ponadgimnazjalnych wystąpił spadek odsetka uczniów deklarujących chęć spróbowania narkotyku z 45% w 2003 r. do 34% w 2007 r. (wobec 33% w badaniu ogólnopolskim). Ponadto w przypadku spożycia takich substancji jak marihuana lub leki bez przepisu lekarza nastąpił spadek spożycia wśród uczniów mazowieckich szkół. Ze względu na zaobserwowany spadek spożycia niektórych narkotyków w próbie ogólnopolskiej pomiędzy 2003 r. a 2007 r., można uznać zaobserwowane w województwie pozytywne zmiany za przejaw pozytywnych przemian występujących wśród ogółu polskiej młodzieży.

VII. Ocena dostępności papierosów.

Na szczególną uwagę zasługuje **znaczący spadek postrzeganej dostępności papierosów wśród młodzieży**. W opinii uczniów z klas trzecich mazowieckich gimnazjów (15-16 latków) papierosy przestało być tak łatwo dostępne, jak było to jeszcze cztery lata temu. W 2003 r. 90% badanych respondentów w tej grupie wiekowej uważało, iż zdobycie papierosów byłoby dla nich „bardzo łatwe”, obecnie taki pogląd prezentuje mniej niż połowa badanych (46%).

Wyraźną zmianę w dostępności tytoniu potwierdzają także starsi badani uczniowie z klas drugich szkół ponadgimnazjalnych. W tej grupie badanych odsetek osób deklarujących „bardzo dużą łatwość” zdobycia papierosów zmniejszył się z 90% w 2003 r. do 71% w 2007 r.

W porównaniu do wyników badania ogólnopolskiego postrzegana dostępność papierosów jest znacząco niższa wśród uczniów mazowieckich szkół: wśród uczniów klas trzecich gimnazjum w próbie ogólnopolskiej 59% uczniów uznało zdobycie papierosów za „bardzo łatwe”, wśród uczniów mazowieckich gimnazjów takie deklaracje złożyło 46% respondentów; wśród uczniów klas drugich gimnazjum z próby ogólnopolskiej odpowiedzi „bardzo łatwe” udzieliło 81% uczniów, wśród uczniów mazowieckich szkół odsetek ten wyniósł zaś 72%.

VIII. Ocena dostępności napojów alkoholowych.

Istotną statystycznie różnicę odnotowano również w zakresie dostępności piwa, wina i wódki. Jak wynika z deklaracji uczestniczących w badaniu gimnazjalistów (z trzecich klas) w 2003 r. 89% spośród nich uważało wówczas, że piwo zdobyć „bardzo łatwo”. Obecnie jak pokazują badania z czerwca 2007 r. podobną opinię wyraża jedynie 38% badanych w tej grupie wiekowej. W przypadku wina odsetek odpowiedzi „bardzo łatwo” mogę zdobyć ten napój wśród uczniów klas trzecich gimnazjum spadł z 58% w 2003 r. do 33% w 2007 r. **Również w przypadku postrzeganej dostępności wódki wystąpił znaczący spadek:** w 2003 r. 48% uczniów klas trzecich gimnazjum uznawało zdobycie wódki za „bardzo łatwe”, w 2007 r. zaś odsetek ten spadł do 25%.

Także w starszej badanej grupie badanych (wśród uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych) stwierdzono mniejsze niż w 2003 r. odsetki badanych, którzy

uważają że „bardzo łatwo” byłoby im zdobyć: piwo (spadek z 89% do 72%), wino (spadek z 84% do 67%) oraz wódki (spadek z 77% do 62%).

Postrzegana dostępność wszystkich trzech rodzajów napojów alkoholowych wśród uczniów mazowieckich szkół była wyraźnie niższa niż ocena dostępności napojów alkoholowych prezentowana przez uczniów badanych w próbie ogólnopolskiej. W klasach trzecich gimnazjum: 38% uczniów z mazowieckich szkół uznało piwo za „bardzo łatwe” do zdobycia, zaś w badaniu ogólnopolskim opinię taką wyraziła nieco ponad połowa badanych (56%). W przypadku dla wina odsetek ten wynosił 33% w mazowieckich szkołach wobec 46% w próbie ogólnopolskiej, zaś w przypadku wódki odpowiednio 25% wobec 39%. Również wśród uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych wystąpiły istotnie niższe wyniki wśród uczniów mazowieckich szkół: dla piwa odsetek odpowiedzi „bardzo łatwe” wynosił 72% w województwie mazowieckim wobec 81% w próbie ogólnopolskiej, dla wina odpowiednio 67% wobec 76%, dla wódki zaś 62% wobec 70%.

IX. Miejsca, gdzie można łatwo kupić marihuanę lub haszysz.

Na zakończenie warto jeszcze zwrócić uwagę na opinie badanej młodzieży w sprawie miejsc, gdzie można kupić marihuanę lub haszysz, najpopularniejsze narkotyki używane przez młodzież. Również w tym zakresie odnotowano szereg istotnych i bardzo korzystnych zmian z punktu widzenia ograniczania dostępności narkotyków. **Wyraźnie zwiększyła się populacja młodzieży, która przyznaje, że nie zna takich miejsc i odnotowano istotny statystycznie spadek respondentów, którzy jako takie miejsca wskazywali np. szkołę, ulicę czy dyskotekę.**

Wśród uczniów klas trzecich gimnazjum odsetek tych, którzy twierdzili, że można łatwo kupić wspomniane narkotyki w szkole zmniejszył się z 25% w 2003 r. do 13% w 2007 r. (wobec 15% w próbie ogólnopolskiej); odsetek odpowiedzi „na ulicy, w parku” zmniejszył z 26% (2003 r.) do 13% (2007 r.) (wobec 17% w próbie ogólnopolskiej). Również wśród uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych nastąpił spadek odsetka uczniów uznających, że w szkole można łatwo kupić marihuanę z 37% w 2003 r. do 19% w 2007 r. (wobec 19% w próbie ogólnopolskiej); a „na ulicy, w parku” zmniejszył z 31% (2003 r.) do 19% (2007 r.) (wobec 21% w próbie ogólnopolskiej).

TABELE Z WYNIKAMI

1. Palenie tytoniu

Tabela 1. Palenie tytoniu

poziom klasy		Palenie papierosów kiedykolwiek w życiu		
		2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Nigdy nie palił	X	39,6	46,9
	1-2 razy	X	16,8	16,1
	3-5 razy	X	7,2	7,5
	6-9 razy	X	4,8	4,6
	10-19 razy	X	7,4	4,6
	20-39 razy	X	6,7	4,1
	40 razy lub więcej	X	17,5	16,3
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nigdy nie palił	X	29,7	32,1
	1-2 razy	X	15,8	15,8
	3-5 razy	X	10,0	8,2
	6-9 razy	X	4,8	5,3
	10-19 razy	X	7,5	4,9
	20-39 razy	X	4,4	5,0
	40 razy lub więcej	X	27,8	28,7

Tabela 2a. Palenie tytoniu wśród chłopców

poziom klasy		Palenie papierosów kiedykolwiek w życiu		
		2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Nigdy nie palił	X	42,7	45,0
	1-2 razy	X	7,4	17,1
	3-5 razy	X	5,9	7,6
	6-9 razy	X	4,9	4,2
	10-19 razy	X	7,3	3,6
	20-39 razy	X	8,1	3,5
	40 razy lub więcej	X	23,7	19,0
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nigdy nie palił	X	29,8	32,0
	1-2 razy	X	14,1	14,3
	3-5 razy	X	9,5	8,0
	6-9 razy	X	5,7	5,1
	10-19 razy	X	5,8	4,5
	20-39 razy	X	5,2	5,6
	40 razy lub więcej	X	30,0	30,4

Tabela 2b. Palenie tytoniu wśród dziewcząt

poziom klasy		Palenie papierosów kiedykolwiek w życiu		
		2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Nigdy nie palił	X	37,0	48,8
	1-2 razy	X	24,7	15,2
	3-5 razy	X	8,3	7,4
	6-9 razy	X	4,6	4,9
	10-19 razy	X	7,5	5,6
	20-39 razy	X	5,4	4,4
	40 razy lub więcej	X	12,4	13,7
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nigdy nie palił	X	29,5	32,5
	1-2 razy	X	17,8	17,2
	3-5 razy	X	10,7	8,3
	6-9 razy	X	3,7	5,4
	10-19 razy	X	9,5	5,2
	20-39 razy	X	3,4	4,4
	40 razy lub więcej	X	25,3	26,9

Tabela 3. Palenie tytoniu w czasie ostatnich 30 dni

poziom klasy		Palenie papierosów w czasie 30 dni przed badaniem		
		2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Nie	X	71,0	78,3
	Mniej niż 1 papieros na tydzień	X	4,8	6,4
	Mniej niż 1 papieros dziennie	X	6,5	2,7
	1-5 papierosów dziennie	X	9,3	5,8
	6-10 papierosów dziennie	X	2,3	3,5
	11-20 papierosów dziennie	X	3,3	1,8
	Więcej niż 20 papierosów dziennie	X	2,7	1,5
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nie	X	64,3	65,0
	Mniej niż 1 papieros na tydzień	X	8,0	8,0
	Mniej niż 1 papieros dziennie	X	3,0	3,5
	1-5 papierosów dziennie	X	8,5	10,8
	6-10 papierosów dziennie	X	11,9	6,9
	11-20 papierosów dziennie	X	3,0	4,1
	Więcej niż 20 papierosów dziennie	X	1,2	1,7

Tabela 4a. Palenie tytoniu w czasie ostatnich 30 dni wśród chłopców

poziom klasy		Palenie papierosów w czasie 30 dni przed badaniem		
		2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Nie	X	65,5	76,8
	Mniej niż 1 papieros na tydzień	X	3,0	6,4
	Mniej niż 1 papieros dziennie	X	6,0	2,5
	1-5 papierosów dziennie	X	12,3	5,7
	6-10 papierosów dziennie	X	3,4	4,5
	11-20 papierosów dziennie	X	7,5	2,3
	Więcej niż 20 papierosów dziennie	X	2,3	1,7
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nie	X	62,7	64,0
	Mniej niż 1 papieros na tydzień	X	9,2	7,0
	Mniej niż 1 papieros dziennie	X	2,3	2,6
	1-5 papierosów dziennie	X	6,1	10,4
	6-10 papierosów dziennie	X	14,4	8,6
	11-20 papierosów dziennie	X	3,6	5,3
	Więcej niż 20 papierosów dziennie	X	1,6	2,2

Tabela 4b. Palenie tytoniu w czasie ostatnich 30 dni wśród dziewcząt

poziom klasy		Palenie papierosów w czasie 30 dni przed badaniem		
		2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Nie	X	75,4	80,1
	Mniej niż 1 papieros na tydzień	X	6,2	6,4
	Mniej niż 1 papieros dziennie	X	6,9	2,7
	1-5 papierosów dziennie	X	7,0	5,8
	6-10 papierosów dziennie	X	1,4	2,4
	11-20 papierosów dziennie	X	0,0	1,4
	Więcej niż 20 papierosów dziennie	X	3,0	1,2
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nie	X	66,3	66,2
	Mniej niż 1 papieros na tydzień	X	6,6	8,9
	Mniej niż 1 papieros dziennie	X	3,8	4,2
	1-5 papierosów dziennie	X	11,3	11,3
	6-10 papierosów dziennie	X	9,1	5,4
	11-20 papierosów dziennie	X	2,3	3,0
	Więcej niż 20 papierosów dziennie	X	0,7	1,1

2. Picie napojów alkoholowych

Tabela 5. Picie napojów alkoholowych

poziom klasy		Picie napojów alkoholowych			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	89,2	92,1	80,0	90,2
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	76,0	85,9	69,5	78,9
	W czasie 30 dni przed badaniem	46,6	66,8	65,5	57,3
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	97,2	97,0	95,3	94,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	92,1	94,0	91,8	92,0
	W czasie 30 dni przed badaniem	70,9	81,7	84,6	79,5

Tabela 6a. Picie napojów alkoholowych wśród chłopców

poziom klasy		Picie napojów alkoholowych			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	91,6	94,7	73,7	91,2
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	78,9	89,2	70,3	80,1
	W czasie 30 dni przed badaniem	49,8	74,1	67,7	60,4
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	98,0	96,5	96,1	94,9
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	93,9	92,9	92,1	92,6
	W czasie 30 dni przed badaniem	76,2	85,0	88,9	82,9

Tabela 6b. Picie napojów alkoholowych wśród dziewcząt

poziom klasy		Picie napojów alkoholowych			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	86,2	89,6	85,3	89,2
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	72,0	82,9	68,8	77,8
	W czasie 30 dni przed badaniem	42,4	59,9	63,7	54,1
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	96,2	97,6	94,4	94,6
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	90,2	95,2	91,4	91,4
	W czasie 30 dni przed badaniem	65,1	78,5	79,6	76,1

Tabela 7. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

poziom klasy		Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Picie piwa	50,5	68,8	57,7	60,3
	Picie wina	18,7	26,2	29,2	22,6
	Picie wódki	22,9	36,7	36,7	30,3
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Picie piwa	68,9	78,6	77,4	78,8
	Picie wina	28,1	33,3	28,0	31,0
	Picie wódki	47,3	52,2	49,9	50,8

Tabela 8a. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem wśród chłopców

poziom klasy		Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Picie piwa	54,9	76,4	58,9	64,7
	Picie wina	19,9	27,0	33,0	21,6
	Picie wódki	28,5	47,8	41,6	35,5
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Picie piwa	77,2	84,4	87,1	83,9
	Picie wina	26,4	30,7	27,6	28,5
	Picie wódki	52,9	59,1	58,5	59,8

Tabela 8b. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem wśród dziewcząt

poziom klasy		Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Picie piwa	44,9	61,6	56,8	56,1
	Picie wina	17,2	25,5	26,0	23,1
	Picie wódki	15,3	26,3	32,6	25,5
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Picie piwa	59,9	73,0	66,2	73,9
	Picie wina	30,0	35,7	28,6	33,1
	Picie wódki	41,2	45,7	40,0	42,5

Tabela 9. Przekraczanie progu nietrzeźwości

poziom klasy		Przekraczanie progu nietrzeźwości			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	52,2	60,1	50,3	51,9
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	39,7	49,9	41,7	39,8
	W czasie 30 dni przed badaniem	20,7	29,2	26,4	21,7
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	74,9	76,3	70,1	70,7
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	62,2	63,4	57,9	56,0
	W czasie 30 dni przed badaniem	33,4	37,0	33,1	31,8

Tabela 10a. Przekraczanie progu nietrzeźwości wśród chłopców

poziom klasy		Przekraczanie progu nietrzeźwości			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	60,2	72,4	53,8	55,2
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	47,0	61,0	44,0	43,4
	W czasie 30 dni przed badaniem	25,0	38,2	35,1	24,3
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	80,8	81,6	80,0	75,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	70,2	72,8	67,7	64,2
	W czasie 30 dni przed badaniem	41,7	47,9	43,1	41,1

Tabela 10b. Przekraczanie progu nietrzeźwości wśród dziewcząt

poziom klasy		Przekraczanie progu nietrzeźwości			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	41,9	48,7	47,4	48,7
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	30,3	39,7	39,8	36,5
	W czasie 30 dni przed badaniem	14,9	20,8	19,0	19,0
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	68,4	71,3	58,5	65,9
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	53,6	54,6	46,4	48,4
	W czasie 30 dni przed badaniem	24,4	26,6	21,5	23,1

Tabela 11. Picie nadmierne w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

poziom klasy		Wypicie 5 lub więcej drinków z rzędu w czasie ostatnich 30 dni			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Ani razu	X	56,8	X	63,7
	1 raz	X	14,8	X	13,7
	2 razy	X	11,0	X	8,8
	3-5 razy	X	10,0	X	7,8
	6-9 razy	X	3,4	X	2,9
	10 lub więcej razy	X	4,0	X	3,1
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Ani razu	X	49,5	X	47,5
	1 raz	X	15,4	X	16,2
	2 razy	X	11,4	X	12,0
	3-5 razy	X	13,0	X	13,3
	6-9 razy	X	4,6	X	5,3
	10 lub więcej razy	X	6,2	X	5,7

3. Używanie innych substancji psychoaktywnych

Tabela 12. Potencjalny popyt na narkotyki

poziom klasy		Chęć spróbowania narkotyku lub leku		
		2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Tak	30,1	23,5	22,6
	Nie	69,9	76,5	77,4
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Tak	44,8	33,6	32,6
	Nie	55,2	66,4	67,4

Tabela 13. Używanie substancji kiedykolwiek w życiu

poziom klasy		Używanie substancji kiedykolwiek w życiu			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	15,8	20,4	15,2	15,7
	Substancje wziewne	8,7	8,6	11,4	8,2
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	15,5	20,9	10,0	15,6
	Amfetamina	6,6	5,2	3,9	3,8
	LSD lub inne halucynogeny	3,5	3,0	1,5	1,8
	Crack	1,4	1,6	3,3	0,9
	Kokaina	2,2	3,3	4,0	1,8
	Relevin	0,4	0,8	3,6	0,8
	Heroina	4,7	2,5	4,6	1,4
	Ecstasy	3,5	3,0	2,5	2,5
	Grzyby halucynogenne	X	3,6	4,6	2,0
	GHB	X	1,0	2,9	0,5
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	1,3	6,3	1,0
	Alkohol razem z tabletkami	X	7,9	8,7	7,0
	Alkohol razem z marihuaną	X	12,5	13,4	9,7
Sterydy anaboliczne	2,5	3,5	7,1	2,1	
Polska heroina (kompot)	1,6	2,3	4,9	1,8	
Drugie klasy szkół pogimnazjalnych	Marihuana lub haszysz	30,9	36,1	17,1	27,9
	Substancje wziewne	6,7	6,6	7,9	6,8
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	21,3	22,6	13,8	19,0
	Amfetamina	12,5	13,5	4,2	7,8
	LSD lub inne halucynogeny	5,7	4,5	1,4	2,7
	Crack	1,4	1,3	1,1	1,4
	Kokaina	2,5	3,3	1,6	2,5
	Relevin	0,3	0,6	0,9	0,9
	Heroina	5,6	2,0	0,0	1,7
	Ecstasy	6,1	6,3	3,3	4,2
	Grzyby halucynogenne	X	4,0	0,8	2,9
	GHB	X	0,6	1,4	0,8
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	0,7	1,7	1,0
	Alkohol razem z tabletkami	X	12,6	9,5	12,2
	Alkohol razem z marihuaną	X	24,2	15,0	17,1
Sterydy anaboliczne	4,9	2,4	4,5	3,5	
Polska heroina (kompot)	1,1	1,0	1,0	1,5	

Tabela 14a. Używanie substancji chociaż raz w życiu wśród trzecich klas gimnazjum

poziom klasy	Używanie substancji chociaż raz w życiu											
	Chłopcy						Dziewczęta					
	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska				
Trzecie klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	22,6	28,4	20,7	20,8	6,9	12,8	10,6	10,8			
	Substancje wziewne	8,8	10,8	17,9	8,1	8,5	6,5	6,0	8,2			
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	9,4	15,1	4,4	10,5	23,2	26,3	14,6	20,1			
	Amfetamina	8,2	7,3	3,6	3,9	4,2	3,2	4,2	3,5			
	LSD lub inne halucynogeny	5,3	4,1	1,0	2,4	0,9	1,9	2,0	1,0			
	Crack	2,2	2,6	5,3	1,4	0,5	0,7	1,7	0,3			
	Kokaina	2,9	4,6	5,4	2,1	1,4	2,0	2,8	1,3			
	Relevin	0,7	1,3	5,7	1,0	0,0	0,3	2,0	0,5			
	Heroina	5,8	3,8	7,2	1,5	3,3	1,2	2,4	1,2			
	Ecstasy	4,7	4,5	3,4	2,7	1,9	1,6	1,7	2,0			
	Grzyby halucynogenne	X	5,0	8,4	2,8	X	2,3	1,5	1,0			
	GHB	X	1,7	4,9	0,7	X	0,3	1,1	0,3			
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	2,0	11,6	1,1	X	0,6	1,9	0,7			
	Alkohol razem z tabletkami	X	5,9	11,7	6,0	X	9,8	6,2	7,8			
	Alkohol razem z marihuaną	X	17,3	20,0	13,0	X	8,0	8,0	6,5			
Sterydy anaboliczne	4,2	6,4	12,7	3,8	0,2	0,8	2,4	0,5				
Polska heroina (kompot)	2,2	3,3	7,0	1,9	0,9	1,4	3,1	1,5				

Tabela 14b. Używanie substancji chociaż raz w życiu wśród drugich klas szkół ponadgimnazjalnych

poziom klasy	Używanie substancji chociaż raz w życiu											
	Chtopcy					Dziewczęta						
	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych												
Marihuana lub haszysz	38,8	47,0	22,6	36,9	22,4	25,9	10,8	19,5				
Substancje wziewne	8,7	8,0	9,3	8,3	4,6	5,2	6,3	5,5				
Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	13,4	12,6	6,1	13,0	29,9	32,0	22,5	24,5				
Amfetamina	15,7	16,2	4,8	9,3	9,0	11,1	3,5	6,1				
LSD lub inne halucynogeny	8,3	6,6	1,3	4,1	3,0	2,5	1,5	1,3				
Crack	2,1	1,9	1,4	2,2	0,7	0,7	0,7	0,8				
Kokaina	3,2	4,0	0,0	3,8	1,8	2,6	1,4	1,2				
Relevin	0,6	1,1	2,3	1,3	0,0	0,2	0,8	0,4				
Heroina	6,8	2,5	0,0	3,0	4,4	1,6	0,0	0,5				
Ecstasy	7,5	8,1	3,7	5,4	4,6	4,6	2,9	3,0				
Grzyby halucynogenne	X	6,2	0,7	5,2	X	1,9	0,8	0,7				
GHB	X	0,9	1,4	1,3	X	0,3	1,5	0,3				
Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	1,0	2,4	1,5	X	0,3	0,8	0,4				
Alkohol razem z tabletkami	X	11,6	8,5	11,9	X	13,5	10,6	12,5				
Alkohol razem z marihuaną	X	32,8	20,7	24,2	X	16,0	8,2	10,4				
Sterydy anaboliczne	9,2	4,9	7,6	7,1	0,2	0,2	0,8	0,3				
Polska heroina (kompot)	1,7	1,4	0,7	2,4	0,5	0,6	1,4	0,8				

Tabela 15. Używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy

poziom klasy		Używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	12,9	15,5	12,4	10,9
	Substancje wziewne	3,3	4,0	8,3	3,5
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	5,5	9,9	6,4	7,1
	Amfetamina	4,7	3,2	5,0	2,0
	LSD lub inne halucynogeny	2,0	1,5	4,2	0,8
	Crack	X	0,7	3,9	0,3
	Kokaina	1,2	1,8	5,2	1,0
	Relevin	X	X	3,6	0,5
	Heroina	2,1	1,4	3,8	1,0
	Ecstasy	2,1	1,8	2,2	1,4
	Grzyby halucynogenne	X	1,6	3,5	1,0
	GHB	X	0,6	1,6	0,2
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	0,8	5,6	0,5
	Alkohol razem z tabletkami	X	4,3	6,1	3,8
	Alkohol razem z marihuaną	X	8,2	7,5	5,2
	Sterydy anaboliczne	X	1,9	5,1	1,3
Polska heroina (kompot)	X	1,3	3,8	0,9	
Drugie klasy szkół pogimnazjalnych	Marihuana lub haszysz	23,6	26,0	10,9	17,4
	Substancje wziewne	2,8	2,9	6,1	2,7
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	6,8	10,5	9,3	9,0
	Amfetamina	8,9	6,8	4,0	4,4
	LSD lub inne halucynogeny	3,5	2,3	1,0	1,4
	Crack	X	1,0	2,0	0,8
	Kokaina	1,2	1,5	1,3	1,4
	Relevin	X	X	1,6	0,6
	Heroina	1,6	0,5	0,7	0,9
	Ecstasy	4,0	4,2	2,3	2,5
	Grzyby halucynogenne	X	1,5	2,0	1,3
	GHB	X	0,5	1,8	0,4
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	0,4	2,4	0,5
	Alkohol razem z tabletkami	X	6,1	5,1	5,8
	Alkohol razem z marihuaną	X	14,6	9,3	9,1
	Sterydy anaboliczne	X	1,4	4,3	2,2
Polska heroina (kompot)	X	0,5	1,4	0,8	

Tabela 16a. Używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy wśród uczniów trzecich klas gimnazjum wg płci

poziom klasy	Używanie substancji chociaż raz w ciągu ostatnich 12 miesięcy											
	Chłopcy						Dziewczęta					
	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	18,9	21,6	18,8	14,6	5,2	9,8	7,1	7,2	7,2	7,2	7,2
	Substancje wziewne	4,2	4,8	15,0	3,4	2,1	3,3	2,9	3,5	3,5	3,5	3,5
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	2,6	5,5	5,3	4,8	9,4	14,0	7,2	9,1	9,1	9,1	9,1
	Amfetamina	6,1	4,1	5,2	2,1	3,1	2,4	4,9	1,8	1,8	1,8	1,8
	LSD lub inne halucynogeny	3,5	1,8	6,9	1,0	0,2	1,3	2,0	0,5	0,5	0,5	0,5
	Crack	X	0,9	6,6	0,5	X	0,5	1,7	0,1	0,1	0,1	0,1
	Kokaina	1,7	2,3	8,4	0,9	0,7	1,3	2,5	1,0	1,0	1,0	1,0
	Relevin	X	X	4,4	0,6	X	X	2,0	0,4	0,4	0,4	0,4
	Heroina	3,1	2,1	5,4	1,0	0,9	0,8	2,4	0,9	0,9	0,9	0,9
	Ecstasy	2,9	2,7	2,7	1,6	1,2	1,0	1,7	1,0	1,0	1,0	1,0
	Grzyby halucynogenne	X	1,7	6,1	1,4	X	1,5	1,5	0,4	0,4	0,4	0,4
	GHB	X	0,8	2,6	0,3	X	0,3	0,7	0,1	0,1	0,1	0,1
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	1,1	10,5	0,4	X	0,5	1,5	0,4	0,4	0,4	0,4
	Alkohol razem z tabletkami	X	3,7	8,8	3,2	X	4,9	3,9	4,3	4,3	4,3	4,3
	Alkohol razem z marihuaną	X	11,1	13,6	7,1	X	5,5	2,4	3,4	3,4	3,4	3,4
Sterydy anaboliczne	X	3,1	8,8	2,4	X	0,7	2,0	0,3	0,3	0,3	0,3	
Polska heroina (kompot)	X	1,4	5,1	1,0	X	1,2	2,7	0,7	0,7	0,7	0,7	

Tabela 16b. Używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy wśród uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych wg płci

poziom klasy	Używanie substancji chociaż raz w ciągu ostatnich 12 miesięcy											
	Chłopcy						Dziewczęta					
	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Marihuana lub haszysz	32,0	35,0	16,1	25,6	14,5	17,5	4,9	9,6			
	Substancje wziewne	3,6	2,9	5,5	3,5	1,8	2,9	6,8	1,9			
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	3,7	7,0	6,8	6,1	10,1	13,8	12,1	11,7			
	Amfetamina	11,8	9,3	6,4	5,0	5,9	4,4	1,4	3,5			
	LSD lub inne halucynogeny	5,3	3,3	1,3	2,4	1,6	1,3	0,7	0,5			
	Crack	X	1,3	1,9	1,2	X	0,7	2,2	0,3			
	Kokaina	1,3	1,8	1,8	2,2	1,2	1,1	0,8	0,6			
	Relevin	X	X	1,3	1,0	X	X	0,8	0,2			
	Heroina	2,4	0,8	0,6	1,7	0,7	0,3	0,8	0,3			
	Ecstasy	4,6	5,4	3,6	3,3	3,3	3,1	0,8	1,6			
	Grzyby halucynogenne	X	2,1	3,7	2,5	X	1,0	0,0	0,3			
	GHB	X	0,6	2,0	0,7	X	0,3	1,5	0,2			
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	0,7	3,7	1,0	X	0,2	0,8	0,2			
	Alkohol razem z tabletkami	X	6,0	6,5	6,0	X	6,3	3,5	5,5			
	Alkohol razem z marihuaną	X	20,9	14,1	13,4	X	8,7	3,6	5,0			
Sterydy anaboliczne	X	2,7	7,5	4,4	X	0,1	0,7	0,2				
Polska heroina (kompot)	X	0,8	2,0	1,5	X	0,3	0,7	0,2				

Tabela 17. Używanie poszczególnych substancji w czasie ostatnich 30 dni

poziom klasy		Używanie substancji w czasie ostatnich 30 dni			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	7,5	8,1	6,8	6,4
	Substancje wziewne	1,7	2,5	6,9	2,3
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	3,1	5,0	3,0	3,9
	Amfetamina	2,3	1,2	3,3	1,0
	LSD lub inne halucynogeny	0,9	0,4	3,4	0,4
	Crack	X	0,2	3,3	0,2
	Kokaina	0,6	0,7	2,9	0,6
	Relevin	X	X	2,6	0,5
	Heroina	1,6	0,8	2,4	0,4
	Ecstasy	1,2	1,1	1,8	0,9
	Grzyby halucynogenne	X	0,6	2,6	0,5
	GHB	X	0,2	0,4	0,2
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	0,2	2,6	0,4
	Alkohol razem z tabletkami	X	1,8	3,4	2,0
	Alkohol razem z marihuaną	X	3,7	3,4	2,9
	Sterydy anaboliczne	X	1,0	2,0	0,9
Polska heroina (kompot)	X	0,8	2,8	0,6	
Drugie klasy szkół pogimnazjalnych	Marihuana lub haszysz	11,5	12,9	7,9	9,5
	Substancje wziewne	1,7	1,0	5,4	1,4
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	3,4	5,0	2,9	4,1
	Amfetamina	4,0	3,3	1,7	1,9
	LSD lub inne halucynogeny	1,4	0,7	1,0	0,5
	Crack	X	0,3	1,7	0,4
	Kokaina	0,7	0,3	0,9	0,5
	Relevin	X	X	1,1	0,4
	Heroina	0,7	0,1	0,7	0,5
	Ecstasy	1,2	2,0	2,0	1,1
	Grzyby halucynogenne	X	0,3	1,3	0,6
	GHB	X	0,0	0,7	0,3
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	0,2	1,8	0,3
	Alkohol razem z tabletkami	X	2,9	0,9	2,5
	Alkohol razem z marihuaną	X	7,8	5,6	5,7
	Sterydy anaboliczne	X	0,4	2,1	1,3
Polska heroina (kompot)	X	0,3	1,0	0,4	

Tabela 18a. Używanie substancji w czasie ostatnich 30 dni wśród uczniów trzecich klas gimnazjum (wg płci)

poziom klasy	Używanie substancji chociaż raz w czasie ostatnich 30 dni										
	Chłopcy						Dziewczęta				
	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska			
Trzecie klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	11,2	12,4	13,2	9,0	2,9	4,1	1,5	3,8		
	Substancje wziewne	2,4	3,5	11,7	2,4	0,9	1,6	2,9	2,2		
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	1,3	2,7	3,0	2,8	5,4	7,2	2,9	4,9		
	Amfetamina	2,9	1,5	2,7	1,2	1,4	0,9	3,9	0,8		
	LSD lub inne halucynogeny	1,5	0,5	5,0	0,5	0,2	0,3	2,0	0,2		
	Crack	X	0,1	5,2	0,3	X	0,3	1,7	0,1		
	Kokaina	0,7	0,6	3,4	0,5	0,5	0,8	2,5	0,6		
	Relevin	X	X	3,4	0,5	X	X	2,0	0,3		
	Heroina	2,2	1,4	2,3	0,4	0,9	0,3	2,4	0,3		
	Ecstasy	2,0	1,7	1,9	1,1	0,2	0,5	1,7	0,5		
	Grzyby halucynogenne	X	0,7	4,9	0,6	X	0,5	0,7	0,2		
	GHB	X	0,2	0,9	0,3	X	0,1	0,0	0,1		
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	0,2	4,1	0,3	X	0,3	1,5	0,3		
	Alkohol razem z tabletkami	X	1,6	3,6	1,8	X	2,0	3,2	2,1		
Alkohol razem z marihuaną	X	5,4	5,1	3,8	X	2,1	2,0	2,2			
Sterydy anaboliczne	X	1,6	3,1	1,6	X	0,5	1,0	0,2			
Polska heroina (kompot)	X	0,7	3,0	0,6	X	0,9	2,7	0,6			

Tabela 18a. Używanie substancji w czasie ostatnich 30 dni wśród uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych wg płci

poziom klasy	Używanie substancji chociaż raz w czasie ostatnich 30 dni									
	Chłopcy					Dziewczęta				
	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska	2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska		
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Marihuana lub haszysz	17,1	19,4	12,3	14,1	5,5	6,8	2,7	5,1	
	Substancje wziewne	2,3	1,3	5,5	2,2	0,9	0,7	5,3	0,7	
	Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	1,5	3,3	3,8	3,4	5,4	6,6	1,9	4,8	
	Amfetamina	4,8	5,4	2,7	2,2	3,1	1,5	0,7	1,7	
	LSD lub inne halucynogeny	2,0	1,3	1,3	0,9	0,7	0,1	0,7	0,2	
	Crack	X	0,6	1,9	0,6	X	0,0	1,5	0,3	
	Kokaina	1,1	0,3	1,8	0,9	0,2	0,4	0,0	0,3	
	Relevin	X	X	1,7	0,6	X	X	0,0	0,1	
	Heroina	0,9	0,0	0,6	0,9	0,5	0,2	0,8	0,1	
	Ecstasy	1,8	2,6	2,9	1,7	0,7	1,4	0,8	0,5	
	Grzyby halucynogenne	X	0,4	2,3	1,2	X	0,3	0,0	0,1	
	GHB	X	0,0	0,6	0,5	X	0,0	0,8	0,2	
	Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	X	0,3	2,7	0,6	X	0,1	0,8	0,0	
	Alkohol razem z tabletkami	X	3,3	1,1	2,9	X	2,5	0,8	2,1	
Alkohol razem z marihuaną	X	12,3	9,1	8,2	X	3,5	1,5	3,2		
Sterydy anaboliczne	X	0,7	3,3	2,8	X	0,0	0,7	0,0		
Polska heroina (kompot)	X	0,3	1,3	0,8	X	0,3	0,7	0,0		

Tabela 19. Używanie leków z przepisu lekarza

poziom klasy		Używanie kiedykolwiek leków uspokajających lub nasennych z przepisu lekarza			
		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Nie, nigdy	X	X	84,8	86,8
	Tak, ale krócej niż przez trzy tygodnie	X	X	10,4	11,0
	Tak, przez trzy tygodnie lub dłużej	X	X	4,7	2,2
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nie, nigdy	X	X	88,4	85,0
	Tak, ale krócej niż przez trzy tygodnie	X	X	10,2	12,5
	Tak, przez trzy tygodnie lub dłużej	X	X	1,3	2,5

4. Problemy związane z używaniem substancji

Tabela 20a. Doświadczanie poszczególnych problemów związanych z alkoholem kiedykolwiek w życiu

		Tak, z powodu alkoholu			
poziom klasy		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Kłótnia lub sprzeczka	X	13,4	11,5	11,3
	Przepychanka lub bójka	X	7,3	6,3	6,0
	Wypadek lub uszkodzenie ciała	X	4,7	6,2	4,9
	Utrata pieniędzy lub cennych przedmiotów	X	5,3	4,7	3,7
	Zniszczenie rzeczy lub ubrania	X	7,6	10,6	5,9
	Problemy z rodzicami	X	9,4	8,1	8,3
	Problemy z przyjaciółmi	X	5,5	3,8	4,2
	Problemy z nauczycielami	X	3,0	4,5	2,2
	Gorsze wyniki w nauce lub w pracy	X	3,7	6,5	2,8
	Stałeś się ofiarą rabunku lub kradzieży	X	1,9	2,5	1,3
	Kłopoty z policją	X	3,7	X	3,6
	Interwencja pogotowia ratunkowego	X	1,5	X	1,0
	Niechciane przez Ciebie doświadczenia seksualne	X	3,0	X	2,0
	Seks bez zabezpieczenia (bez antykoncepcji)	X	2,7	X	1,9
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kłótnia lub sprzeczka	X	18,8	14,9	18,0
	Przepychanka lub bójka	X	12,5	11,8	10,0
	Wypadek lub uszkodzenie ciała	X	8,2	9,2	6,4
	Utrata pieniędzy lub cennych przedmiotów	X	5,8	6,5	5,9
	Zniszczenie rzeczy lub ubrania	X	12,7	8,7	10,9
	Problemy z rodzicami	X	12,2	12,4	11,3
	Problemy z przyjaciółmi	X	6,6	4,0	6,1
	Problemy z nauczycielami	X	2,4	4,7	2,0
	Gorsze wyniki w nauce lub w pracy	X	3,2	5,9	4,0
	Stałeś się ofiarą rabunku lub kradzieży	X	2,1	2,9	1,6
	Kłopoty z policją	X	6,7	X	6,5
	Interwencja pogotowia ratunkowego	X	1,3	X	1,6
	Niechciane przez Ciebie doświadczenia seksualne	X	4,7	X	3,1
	Seks bez zabezpieczenia (bez antykoncepcji)	X	4,8	X	3,7

Tabela 21. Doświadczania poszczególnych problemów związanych z narkotykami kiedykolwiek w życiu

		Tak, z powodu narkotyków			
poziom klasy		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Kłótnia lub sprzeczka	X	2,3	3,0	1,3
	Przepychanka lub bójka	X	1,0	3,8	0,9
	Wypadek lub uszkodzenie ciała	X	0,7	3,7	0,4
	Utrata pieniędzy lub cennych przedmiotów	X	0,8	3,3	0,7
	Zniszczenie rzeczy lub ubrania	X	0,6	2,1	0,7
	Problemy z rodzicami	X	1,7	4,1	1,0
	Problemy z przyjaciółmi	X	1,6	2,7	1,2
	Problemy z nauczycielami	X	1,2	2,4	3,6
	Gorsze wyniki w nauce lub w pracy	X	1,3	3,8	2,0
	Stałeś się ofiarą rabunku lub kradzieży	X	0,8	2,8	0,3
	Kłopoty z policją	X	0,8	X	0,8
	Interwencja pogotowia ratunkowego	X	0,5	X	0,5
	Niechciane przez Ciebie doświadczenia seksualne	X	0,9	X	0,5
	Seks bez zabezpieczenia (bez antykoncepcji)	X	1,1	X	0,5
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kłótnia lub sprzeczka	X	4,1	2,7	2,2
	Przepychanka lub bójka	X	1,2	3,8	1,1
	Wypadek lub uszkodzenie ciała	X	0,8	3,0	0,6
	Utrata pieniędzy lub cennych przedmiotów	X	1,2	4,5	0,8
	Zniszczenie rzeczy lub ubrania	X	1,4	4,2	0,8
	Problemy z rodzicami	X	2,4	5,8	1,2
	Problemy z przyjaciółmi	X	2,9	3,0	1,6
	Problemy z nauczycielami	X	1,5	3,7	6,5
	Gorsze wyniki w nauce lub w pracy	X	3,6	2,9	3,1
	Stałeś się ofiarą rabunku lub kradzieży	X	0,6	2,5	0,4
	Kłopoty z policją	X	2,2	X	1,0
	Interwencja pogotowia ratunkowego	X	0,4	X	0,6
	Niechciane przez Ciebie doświadczenia seksualne	X	0,6	X	0,4
	Seks bez zabezpieczenia (bez antykoncepcji)	X	1,0	X	0,9

5. Dostępność substancji psychoaktywnych

Tabela 23a. Ocena dostępności poszczególnych substancji wśród trzecich klas gimnazjum

poziom klasy		Nie możliwe	Bardzo trudne	Dosyc' trudne	Dosyc' łatwe	Bardzo łatwe	Nie wiem
Papierosy	2000	1,0	0,4	0,7	7,9	89,2	0,8
	2003	0,8	0,2	0,3	7,0	90,1	1,5
	2007 woj. mazowieckie	10,2	3,6	6,8	23,0	46,2	10,2
	2007 Polska	4,7	2,0	4,5	22,8	59,2	6,8
	2000	1,1	0,1	0,9	10,3	86,9	0,7
	2003	0,9	0,1	0,7	8,4	89,0	0,8
Piwo	2007 woj. mazowieckie	10,4	3,1	7,8	29,6	37,5	11,7
	2007 Polska	3,4	2,0	4,9	27,7	56,1	5,9
	2000	1,1	0,6	2,5	16,9	76,2	2,8
Wino	2003	2,7	2,5	7,0	24,2	57,7	5,8
	2007 woj. mazowieckie	10,5	6,1	9,0	23,8	32,9	17,7
	2007 Polska	4,9	3,5	8,2	28,1	45,6	9,7
Wódka	2000	1,3	1,9	6,3	20,3	67,0	3,1
	2003	4,2	4,6	13,2	23,3	48,0	6,8
	2007 woj. mazowieckie	13,9	9,3	13,7	17,6	25,3	20,2
	2007 Polska	6,3	6,1	13,1	26,4	38,7	9,4
	2000	6,3	7,7	14,9	31,2	22,6	17,3
	2003	12,6	11,3	19,9	23,3	17,2	15,6
Marihuana lub haszysz	2007 woj. mazowieckie	21,1	12,1	16,3	14,2	8,7	27,5
	2007 Polska	17,6	14,2	18,4	16,8	11,5	21,5
	2000	7,5	10,8	20,2	21,3	14,7	25,5
LSD lub inny środek halucynogeny	2003	13,9	15,4	22,2	14,0	9,8	24,6
	2007 woj. mazowieckie	23,2	12,6	12,3	8,9	6,3	36,7
	2007 Polska	21,2	17,2	17,9	8,6	5,1	30,1

Trzecie klasy
gimnazjum

Tabela 23a. Ocena dostępności poszczególnych substancji wśród trzecich klas gimnazjum

poziom klasy		Nie możliwe	Bardzo trudne	Dosyć trudne	Dosyć łatwe	Bardzo łatwe	Nie wiem
Trzecie klasy gimnazjum	Amfetamina	2000	9,1	16,3	26,6	19,0	22,2
		2003	15,2	20,9	15,5	12,8	21,6
		2007 woj. mazowieckie	12,9	16,8	10,4	5,0	30,1
		2007 Polska	18,3	16,1	10,3	7,4	27,2
	Leki uspokajające lub nasenne	2000	5,3	13,9	27,2	24,9	23,9
		2003	9,6	17,5	21,6	22,0	19,7
		2007 woj. mazowieckie	10,3	12,9	13,7	11,1	32,6
		2007 Polska	11,5	15,4	17,2	16,5	24,0
	Crack	2000	9,6	13,5	19,1	14,3	33,8
		2003	14,8	15,9	21,0	11,3	28,6
		2007 woj. mazowieckie	24,9	11,5	14,3	6,8	37,9
		2007 Polska	22,2	17,8	15,7	6,4	33,4
Kokaina	2000	8,6	15,5	18,6	17,3	28,8	
	2003	14,4	16,9	22,0	12,2	24,5	
	2007 woj. mazowieckie	24,7	12,0	13,8	10,5	33,0	
	2007 Polska	22,4	17,9	16,2	7,9	30,5	
Ecstasy	2000	8,1	13,0	16,4	20,7	27,7	
	2003	14,8	16,2	19,5	13,5	24,9	
	2007 woj. mazowieckie	24,9	10,3	14,6	8,6	35,5	
	2007 Polska	21,7	17,0	15,9	8,8	30,2	
Heroina	2000	8,3	15,1	17,9	18,6	28,2	
	2003	15,2	17,7	21,2	11,5	24,3	
	2007 woj. mazowieckie	26,2	11,4	13,7	6,6	34,6	
	2007 Polska	22,4	18,5	15,8	7,5	30,4	

Tabela 23a. Ocena dostępności poszczególnych substancji wśród trzecich klas gimnazjum

poziom klasy		Nie możliwe	Bardzo trudne	Dosyć trudne	Dosyć łatwe	Bardzo łatwe	Nie wiem	
Trzecie klasy gimnazjum	Grzyby halucynogenne	2000	14,1	16,9	18,7	14,0	28,3	
		2003	14,3	15,5	12,8	11,7	26,0	
		2007 woj. mazowieckie	25,5	12,5	13,0	9,6	34,9	
		2007 Polska	21,4	17,5	16,0	8,1	31,3	
	GHB	2000	X	X	X	X	X	X
		2003	15,2	16,5	19,1	8,0	7,1	34,0
		2007 woj. mazowieckie	24,1	11,8	14,2	7,6	4,6	37,6
		2007 Polska	23,4	17,6	14,1	5,3	4,7	35,0
	Substancje wziewne	2000	5,8	7,0	8,7	20,3	37,6	20,6
		2003	10,8	9,2	13,2	15,3	30,5	20,9
		2007 woj. mazowieckie	21,0	9,9	12,2	8,5	14,3	34,1
		2007 Polska	16,7	11,3	11,4	12,6	22,4	25,6
Sterydy anaboliczne	2000	7,8	10,0	15,1	19,0	20,7	27,4	
	2003	13,4	13,8	17,9	14,1	15,3	25,7	
	2007 woj. mazowieckie	23,1	11,0	14,7	8,1	6,4	36,6	
	2007 Polska	20,1	14,5	14,3	10,0	10,0	31,1	
Polska heroina (kompot)	2000							
	2003	14,3	15,9	18,2	11,7	11,2	28,8	
	2007 woj. mazowieckie	22,0	13,6	15,2	6,8	7,5	34,9	
	2007 Polska	21,7	16,3	14,2	8,0	6,4	33,3	

Tabela 23b. Ocena dostępności poszczególnych substancji wśród drugich klas szkół ponadgimnazjalnych

poziom klasy		Nie możliwe	Bardzo trudne	Dosyc trudne	Dosyc łatwe	Bardzo łatwe	Nie wiem	
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Papierosy	2000	14,3	15,9	18,2	11,7	11,2	28,8
		2003	0,8	0,2	0,3	7,0	90,1	1,5
		2007 woj. mazowieckie	3,8	1,9	4,9	12,8	70,5	6,0
		2007 Polska	2,4	0,7	1,4	11,9	81,0	2,6
	Piwo	2000	1,1	0,1	0,9	10,3	86,9	0,7
		2003	0,9	0,1	0,7	8,4	89,0	0,8
		2007 woj. mazowieckie	3,4	2,5	4,4	13,1	71,9	4,7
		2007 Polska	1,7	0,6	1,6	13,4	80,5	2,3
	Wino	2000	1,1	0,6	2,5	16,9	76,2	2,8
		2003	1,3	0,3	1,6	10,4	84,3	2,1
		2007 woj. mazowieckie	4,0	3,2	5,1	14,9	67,3	5,6
		2007 Polska	2,0	1,3	2,5	14,4	75,9	3,9
Wódka	2000	1,3	1,9	6,3	20,3	67,0	3,1	
	2003	1,2	0,8	3,4	13,9	77,8	2,9	
	2007 woj. mazowieckie	4,4	2,8	8,3	16,2	62,1	6,2	
	2007 Polska	2,3	1,5	4,1	17,1	70,2	4,8	
Marihuana lub haszysz	2000	6,3	7,7	14,9	31,2	22,6	17,3	
	2003	5,7	6,3	15,9	30,9	23,9	17,3	
	2007 woj. mazowieckie	12,4	10,3	19,0	21,7	12,8	23,8	
	2007 Polska	9,6	10,4	16,6	24,7	16,8	21,8	
LSD lub inny środek halucynogeny	2000	7,5	10,8	20,2	21,3	14,7	25,5	
	2003	7,8	10,2	22,0	22,6	11,3	26,1	
	2007 woj. mazowieckie	15,7	11,6	19,4	12,1	11,7	29,4	
	2007 Polska	13,0	15,1	19,9	12,7	6,3	33,0	

Tabela 23a. Ocena dostępności poszczególnych substancji wśród trzecich klas gimnazjum

poziom klasy			Nie możliwe	Bardzo trudne	Dosyć trudne	Dosyć łatwe	Bardzo łatwe	Nie wiem
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Amfetamina	2000	6,8	9,1	16,3	26,6	19,0	22,2
		2003	7,0	9,9	18,6	25,1	17,7	21,7
		2007 woj. mazowieckie	14,4	14,6	18,4	13,6	9,7	29,3
	Leki uspokajające lub nasenne	2007 Polska	12,4	15,2	17,2	16,6	10,1	28,5
		2000	4,9	5,3	13,9	27,2	24,9	23,9
		2003	5,5	6,6	15,3	25,2	25,5	22,0
	Crack	2007 woj. mazowieckie	12,6	10,0	14,5	15,2	18,0	29,6
		2007 Polska	9,6	9,1	14,8	21,5	18,5	26,5
		2000	9,6	13,5	19,1	14,3	9,7	33,8
	Kokaina	2003	8,8	14,5	21,1	13,9	9,5	32,3
		2007 woj. mazowieckie	17,6	15,1	15,6	9,4	7,0	35,4
		2007 Polska	15,1	17,5	17,1	8,4	4,5	37,5
Ecstasy	2000	8,6	15,5	18,6	17,3	11,3	28,8	
	2003	9,1	14,1	21,2	16,9	11,5	27,2	
	2007 woj. mazowieckie	16,7	14,3	17,4	11,7	7,4	32,5	
Heroina	2007 Polska	14,7	17,9	17,7	10,1	5,9	33,7	
	2000	8,1	13,0	16,4	20,7	14,1	27,7	
	2003	7,7	12,7	20,1	18,6	15,0	26,0	
	2007 woj. mazowieckie	16,1	11,2	17,9	13,3	9,3	32,1	
	2007 Polska	13,6	16,5	16,4	12,7	8,7	32,2	
	2000	8,3	15,1	17,9	18,6	11,9	28,2	
	2003	10,6	15,0	19,7	15,5	11,3	27,9	
	2007 woj. mazowieckie	17,6	14,8	16,7	10,8	7,1	33,0	
	2007 Polska	15,6	18,2	17,0	10,1	5,6	33,5	

Tabela 23a. Ocena dostępności poszczególnych substancji wśród trzecich klas gimnazjum

poziom klasy		Nie możliwe	Bardzo trudne	Dosyc trudne	Dosyc łatwe	Bardzo łatwe	Nie wiem
Grzyby halucynogenne	2000	8,0	14,1	16,9	18,7	14,0	28,3
	2003	8,1	12,9	20,3	18,7	12,8	27,3
	2007 woj. mazowieckie	16,9	15,6	14,4	11,1	8,6	33,3
	2007 Polska	13,8	16,2	17,5	11,8	7,2	33,3
GHB	2000						
	2003	9,9	13,1	17,5	10,0	7,6	41,9
	2007 woj. mazowieckie	17,9	14,9	14,3	8,7	7,0	37,2
	2007 Polska	16,3	16,6	15,6	6,8	4,5	40,2
Substancje wziewne	2000	5,8	7,0	8,7	20,3	37,6	20,6
	2003	6,8	6,9	10,1	19,2	33,9	23,1
	2007 woj. mazowieckie	12,3	10,7	12,8	10,6	22,2	31,3
	2007 Polska	11,1	9,5	11,1	14,9	25,1	28,3
Sterydy anaboliczne	2000	7,8	10,0	15,1	19,0	20,7	27,4
	2003	7,9	9,0	15,7	21,7	18,7	27,0
	2007 woj. mazowieckie	13,9	15,4	15,5	14,0	12,3	28,9
	2007 Polska	12,8	12,3	15,0	15,2	13,3	31,4
Polska heroina (kompot)	2000	X	X	X	X	X	X
	2003	11,0	12,0	18,4	15,2	9,8	33,5
	2007 woj. mazowieckie	15,3	16,2	12,7	7,9	10,5	37,4
	2007 Polska	15,1	15,0	15,6	9,9	6,4	38,1

Tabela 24a. Ekspozycja na propozycje poszczególnych substancji

poziom klasy		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Piwo	76,4	83,7	63,2	78,0
	Wino	45,7	51,6	38,6	42,8
	Wódka	49,0	59,1	44,8	49,3
	Marihuana lub haszysz	18,8	23,1	22,1	16,0
	LSD	5,9	4,4	11,7	2,5
	Amfetamina	11,3	8,1	9,8	5,4
	Leki uspokajające lub nasenne	6,9	6,4	9,8	4,8
	Crack	3,5	2,6	9,0	1,7
	Kokaina	5,3	4,7	10,1	3,3
	Ecstasy	7,0	6,2	8,3	4,7
	Heroina	5,7	4,0	8,0	2,8
	Sterydy anaboliczne	6,6	5,0	10,7	3,4
	Polska heroina (kompot)	3,6	3,2	8,1	2,4
	Bimber	14,2	21,1	12,1	13,4
Drugie klasy ponadgimnazjalne	Piwo	92,2	93,7	80,2	91,3
	Wino	66,3	64,2	53,4	58,5
	Wódka	77,6	80,7	70,6	73,0
	Marihuana lub haszysz	32,7	35,2	23,4	27,2
	LSD	8,3	4,8	10,5	3,5
	Amfetamina	18,2	12,3	13,3	8,8
	Leki uspokajające ub nasenne	6,4	6,3	10,2	5,1
	Crack	3,0	2,0	8,9	2,1
	Kokaina	5,0	4,6	8,3	3,3
	Ecstasy	9,2	8,9	8,6	6,9
	Heroina	5,5	2,8	8,6	2,6
	Sterydy anaboliczne	11,3	6,4	9,0	5,6
	Polska heroina (kompot)	2,6	2,2	8,6	2,5
	Bimber	20,4	27,5	21,3	18,1

Tabela 25. Miejsca gdzie łatwo kupić marihuanę lub haszysz (odsetki nie sumują się do 100%, ponieważ respondent mógł udzielić kilka odpowiedzi)

poziom klasy		2000	2003	2007 woj. mazowieckie	2007 Polska
Trzecie klasy gimnazjum	Nie znam takich miejsc	48,1	45,1	61,8	57,2
	Ulica, park	25,5	26,0	12,8	16,6
	Szkoła	30,8	24,5	13,0	14,7
	Dyskoteka, bar	32,9	28,8	19,9	25,3
	Mieszkanie dealera	21,2	18,8	X	X
	Internet	4,6	8,1	10,3	17,9
	Inne miejsce	48,1	45,1	8,1	4,9
Drugie klasy ponadgimnazjlane	Nie znam takich miejsc	32,9	37,0	50,3	48,6
	Ulica, park	31,3	31,4	19,1	20,8
	Szkoła	41,3	37,1	18,9	19,3
	Dyskoteka, bar	40,6	39,4	25,1	34,9
	Mieszkanie dealera	29,9	27,1	X	X
	Internet	6,3	8,9	17,3	22,4
	Inne miejsce	32,9	37,0	20,5	5,8

6. Ryzyko związane z używaniem substancji psychoaktywnych w opiniach badanych

Tabela 26. Ocena ryzyka związanego z używaniem poszczególnych substancji

poziom klasy			Nie ma ryzyka	Małe ryzyko	Umiarkowane ryzyko	Duże ryzyko	Nie wiem
Trzecie klasy gimnazjum	Pałą papierosy od czasu do czasu	2000	10,3	39,5	33,1	10,1	6,9
		2003	10,3	41,9	33,4	11,0	3,4
		2007 woj. mazowieckie	13,8	20,4	31,0	25,1	9,7
		2007 Polska	10,1	37,1	34,8	13,3	4,7
	Wypalają co najmniej paczkę papierosów dziennie	2000	1,6	5,0	15,4	73,7	4,4
		2003	2,0	5,6	15,1	74,3	3,0
		2007 woj. mazowieckie	8,2	3,1	13,2	65,5	10,1
		2007 Polska	2,6	4,0	16,1	73,2	4,1
	Wypijają 1 lub 2 drinki prawie codziennie	2000	8,1	20,1	32,5	30,8	8,4
		2003	8,0	21,0	33,6	31,6	5,7
		2007 woj. mazowieckie	14,3	12,3	20,9	40,1	12,4
		2007 Polska	7,9	21,7	33,8	30,6	6,1
	Wypijają 4 lub 5 drinków prawie codziennie	2000	3,2	7,8	18,4	64,4	6,2
		2003	2,4	8,5	19,1	65,9	4,1
		2007 woj. mazowieckie	8,7	5,5	12,6	58,7	14,5
		2007 Polska	3,6	7,4	20,0	63,6	5,4
	Wypijają 5 drinków lub więcej w czasie weekendu	2000	5,4	13,0	25,6	46,6	9,4
		2003	4,9	14,4	29,8	44,8	6,1
		2007 woj. mazowieckie	9,4	14,0	26,5	34,3	15,9
		2007 Polska	4,8	12,2	28,8	47,1	7,1
	Próbują 1 raz lub 2 razy marihuany lub haszyszu	2000	8,6	12,8	19,1	50,2	9,3
		2003	10,0	19,1	21,5	43,3	6,1
		2007 woj. mazowieckie	12,2	11,8	14,3	44,7	17,0
		2007 Polska	8,4	19,1	22,9	41,9	7,7
	Pałą marihuanę lub haszysz od czasu do czasu	2000	5,8	9,0	20,4	55,3	9,5
		2003	6,5	12,1	24,1	51,5	5,8
		2007 woj. mazowieckie	10,2	7,0	20,4	46,4	16,1
		2007 Polska	4,7	11,0	25,7	50,9	7,6
Pałą marihuanę lub haszysz regularnie	2000	2,6	2,5	6,8	80,9	7,2	
	2003	2,4	4,4	7,4	81,5	4,4	
	2007 woj. mazowieckie	8,5	5,0	10,0	58,8	17,8	
	2007 Polska	3,0	2,6	8,8	78,6	6,9	

Tabela 26. Ocena ryzyka związanego z używaniem poszczególnych substancji

poziom klasy			Nie ma ryzyka	Małe ryzyko	Umiarkowane ryzyko	Duże ryzyko	Nie wiem
Trzecie klasy gimnazjum	Próbują 1 raz lub 2 razy LSD	2000	3,7	8,9	20,5	53,4	13,5
		2003	3,9	11,6	19,3	53,8	11,4
		2007 woj. mazowieckie	8,3	7,6	9,0	46,5	28,5
		2007 Polska	4,0	10,5	22,0	49,5	14,1
	Biorą LSD regularnie	2000	1,2	1,9	4,4	81,8	10,7
		2003	1,2	2,4	5,4	82,1	8,8
		2007 woj. mazowieckie	X	X	X	X	X
		2007 Polska	2,4	1,5	5,7	77,8	12,6
	Próbują 1 raz lub 2 razy amfetaminę	2000	3,8	10,8	23,8	51,3	10,2
		2003	4,0	10,9	23,5	54,1	7,6
		2007 woj. mazowieckie	9,4	8,1	12,2	49,7	20,6
		2007 Polska	4,0	10,2	24,4	50,8	10,6
	Biorą amfetaminę regularnie	2000	1,1	1,5	4,3	84,8	8,2
		2003	1,4	1,7	5,1	86,1	5,6
		2007 woj. mazowieckie	6,1	4,5	7,1	61,5	20,9
		2007 Polska	2,4	1,2	4,8	82,8	8,8
	Próbują 1 raz lub 2 razy kokainy	2000	2,7	7,7	22,5	56,8	10,3
		2003	3,5	9,3	23,9	56,2	7,1
		2007 woj. mazowieckie	8,9	7,5	13,3	46,6	23,6
		2007 Polska	3,8	9,1	23,4	52,3	11,4
	Biorą kokainę regularnie	2000	1,1	1,6	3,7	85,4	8,2
		2003	1,2	1,7	4,8	87,2	5,1
		2007 woj. mazowieckie	6,8	2,6	7,0	62,7	20,9
		2007 Polska	2,5	1,0	4,4	82,7	9,3
	Próbują 1 raz lub 2 razy crack	2000					
		2003	2,6	8,1	22,3	54,0	13,0
		2007 woj. mazowieckie	8,3	5,5	12,0	46,3	27,8
		2007 Polska	3,7	7,7	23,2	49,9	15,6
	Biorą crack regularnie	2000					
		2003	1,1	1,2	4,9	83,1	9,6
		2007 woj. mazowieckie	6,1	3,0	6,0	57,4	27,6
		2007 Polska	2,5	1,3	4,4	78,9	12,9
Próbują 1 raz lub 2 razy ecstasy	2000	3,6	9,8	22,2	52,4	12,0	
	2003	3,8	11,1	21,9	52,7	10,6	
	2007 woj. mazowieckie	8,5	8,3	14,3	45,3	23,7	
	2007 Polska	4,0	9,9	23,0	50,4	12,7	
Biorą ecstasy regularnie	2000	1,7	1,1	5,6	82,2	9,4	
	2003	1,3	2,2	5,9	82,7	7,8	
	2007 woj. mazowieckie	5,7	5,2	8,0	59,1	21,9	
	2007 Polska	2,8	1,7	5,2	79,6	10,7	

Tabela 26. Ocena ryzyka związanego z używaniem poszczególnych substancji

poziom klasy			Nie ma ryzyka	Małe ryzyko	Umiarkowane ryzyko	Duże ryzyko	Nie wiem
Trzecie klasy gimnazjum	Próbują 1 raz lub 2 razy GHB	2000	X	X	X	X	X
		2003	2,4	7,3	19,1	53,3	17,9
		2007 woj. mazowieckie	8,8	4,3	12,7	44,6	29,5
		2007 Polska	3,4	7,5	21,0	50,5	17,6
	Biorą GHB regularnie	2000	X	X	X	X	x
		2003	1,3	1,5	3,8	78,0	15,5
		2007 woj. mazowieckie	7,8	3,1	3,6	56,7	28,8
		2007 Polska	2,6	1,1	4,0	76,9	15,5
	Próbują 1 raz lub 2 razy narkotyki w zastrzykach	2000	X	X	X	X	x
		2003	1,4	4,7	14,4	73,3	6,3
		2007 woj. mazowieckie	8,5	5,5	12,2	52,6	21,2
		2007 Polska	2,9	4,9	17,2	64,6	10,4
	Biorą narkotyki w zastrzykach regularnie	2000	X	X	X	X	x
		2003	1,2	1,0	2,9	89,7	5,1
		2007 woj. mazowieckie	6,6	1,8	6,1	63,5	21,9
		2007 Polska	2,6	0,8	3,6	84,0	9,0
	Próbują 1 raz lub 2 razy środków wziewnych	2000	2,8	9,1	21,0	53,4	13,7
		2003	2,4	11,9	22,9	53,5	9,2
		2007 woj. mazowieckie	8,2	7,4	11,5	46,5	26,4
		2007 Polska	4,4	10,3	22,5	49,5	13,3
	Biorą środki wziewne regularnie	2000	1,1	2,4	4,6	79,9	12,0
		2003	1,5	1,6	7,3	82,0	7,6
		2007 woj. mazowieckie	8,5	2,8	9,0	56,6	23,2
		2007 Polska	2,7	1,6	7,5	76,8	11,4

Tabela 26. Ocena ryzyka związanego z używaniem poszczególnych substancji

poziom klasy			Nie ma ryzyka	Małe ryzyko	Umiarkowane ryzyko	Duże ryzyko	Nie wiem
Drugie klasy ponadgimnazjalne	Pałą papierosy od czasu do czasu	2000	8,0	39,5	36,8	10,7	5,0
		2003	9,0	40,1	36,0	12,7	2,2
		2007 woj. mazowieckie	9,9	23,9	33,0	25,7	7,4
		2007 Polska	9,3	39,5	36,0	11,6	3,7
	Wypalają co najmniej paczkę papierosów dziennie	2000	1,0	2,2	14,5	81,0	1,3
		2003	1,2	3,3	15,9	77,6	2,0
		2007 woj. mazowieckie	4,8	3,7	7,8	78,0	5,7
		2007 Polska	1,7	4,5	15,9	75,1	2,8
	Wypijają 1 lub 2 drinki prawie codziennie	2000	5,6	17,3	32,4	39,6	5,1
		2003	8,4	17,9	34,3	36,7	2,6
		2007 woj. mazowieckie	9,9	12,9	32,4	38,2	6,5
		2007 Polska	7,8	21,7	32,5	33,5	4,4
	Wypijają 4 lub 5 drinków prawie codziennie	2000	1,8	5,0	15,5	74,2	3,5
		2003	2,2	6,6	17,0	71,6	2,6
		2007 woj. mazowieckie	5,3	4,1	11,0	69,2	10,3
		2007 Polska	2,4	7,8	21,6	64,0	4,2
	Wypijają 5 drinków lub więcej w czasie weekendu	2000	4,5	14,3	30,0	44,5	6,6
		2003	6,5	15,8	32,7	40,6	4,5
		2007 woj. mazowieckie	11,9	12,0	29,4	36,4	10,4
		2007 Polska	5,9	17,4	33,1	38,2	5,4
	Próbują 1 raz lub 2 razy marihuany lub haszyszu	2000	10,5	21,6	21,1	40,8	6,1
		2003	14,7	22,4	18,1	40,9	4,0
		2007 woj. mazowieckie	13,1	18,0	16,3	38,5	14,1
		2007 Polska	11,4	21,7	21,7	38,1	7,2
	Pałą marihuanę lub haszysz od czasu do czasu	2000	6,1	12,9	25,1	49,1	6,8
		2003	7,7	15,5	24,6	48,4	3,8
		2007 woj. mazowieckie	9,0	11,5	19,8	46,2	13,5
		2007 Polska	5,1	14,6	26,0	47,5	6,9
Pałą marihuanę lub haszysz regularnie	2000	1,8	4,0	8,7	81,0	4,5	
	2003	2,4	3,8	9,8	81,0	3,0	
	2007 woj. mazowieckie	6,2	3,4	8,2	71,1	11,3	
	2007 Polska	2,2	3,7	9,7	77,7	6,7	

Tabela 26. Ocena ryzyka związanego z używaniem poszczególnych substancji

poziom klasy			Nie ma ryzyka	Małe ryzyko	Umiarkowane ryzyko	Duże ryzyko	Nie wiem
Drugie klasy ponadgimnazjalne	Próbują 1 raz lub 2 razy LSD	2000	2,8	11,7	23,8	51,3	10,4
		2003	3,6	10,3	23,7	54,5	7,9
		2007 woj. mazowieckie	6,0	7,1	16,8	48,9	21,1
		2007 Polska	2,9	10,2	23,0	51,0	12,9
	Biorą LSD regularnie	2000	0,7	0,7	4,1	87,8	6,7
		2003	1,0	0,9	3,4	89,2	5,5
		2007 woj. mazowieckie	X	X	X	X	X
		2007 Polska	1,2	1,6	6,1	80,0	11,0
	Próbują 1 raz lub 2 razy amfetaminę	2000	4,1	14,5	24,4	48,8	8,2
		2003	4,7	12,7	22,7	54,2	5,7
		2007 woj. mazowieckie	6,0	8,2	14,5	53,3	18,0
		2007 Polska	3,7	10,7	23,6	52,5	9,5
	Biorą amfetaminę regularnie	2000	0,4	1,0	3,8	89,0	5,7
		2003	0,9	1,0	4,5	89,6	4,1
		2007 woj. mazowieckie	5,8	2,5	3,3	73,0	15,4
		2007 Polska	1,2	1,5	4,6	84,6	8,1
	Próbują 1 raz lub 2 razy kokainy	2000	2,8	7,5	20,9	60,4	8,3
		2003	2,9	8,6	21,2	60,7	6,5
		2007 woj. mazowieckie	7,7	7,5	18,9	50,5	15,4
		2007 Polska	2,9	8,5	23,3	54,9	10,4
	Biorą kokainę regularnie	2000	0,6	1,0	2,0	91,6	4,8
		2003	0,9	0,5	3,7	90,7	4,3
		2007 woj. mazowieckie	4,7	2,6	5,3	71,5	15,9
		2007 Polska	1,2	1,1	4,2	85,1	8,3
	Próbują 1 raz lub 2 razy crack	2000	3,4	12,8	25,0	47,9	10,8
		2003	1,9	7,3	20,1	60,7	10,0
		2007 woj. mazowieckie	6,2	3,6	17,8	52,4	19,9
		2007 Polska	2,7	6,9	22,4	54,5	13,5
	Biorą crack regularnie	2000	0,7	1,5	5,6	85,7	6,6
		2003	1,0	0,6	3,8	87,1	7,4
		2007 woj. mazowieckie	5,8	0,6	3,0	70,6	20,0
		2007 Polska	1,3	1,0	4,0	82,7	10,9
Próbują 1 raz lub 2 razy ecstasy	2000	X	X	X	X	X	
	2003	3,0	12,1	23,3	54,9	6,6	
	2007 woj. mazowieckie	6,0	7,3	17,6	51,4	17,7	
	2007 Polska	3,6	9,2	23,2	53,0	10,9	
Biorą ecstasy regularnie	2000	X	X	X	X	X	
	2003	1,0	0,8	5,6	87,4	5,2	
	2007 woj. mazowieckie	5,3	2,8	5,8	67,6	18,4	
	2007 Polska	1,4	1,4	5,3	82,7	9,1	

Tabela 26. Ocena ryzyka związanego z używaniem poszczególnych substancji

poziom klasy			Nie ma ryzyka	Małe ryzyko	Umiarkowane ryzyko	Duże ryzyko	Nie wiem
Drugie klasy ponadgimnazjalne	Próbują 1 raz lub 2 razy GHB	2000	X	X	X	X	X
		2003	1,3	6,0	16,6	55,3	20,8
		2007 woj. mazowieckie	5,0	5,1	13,6	50,6	25,7
		2007 Polska	2,4	6,2	19,5	53,5	18,4
	Biorą GHB regularnie	2000	X	X	X	X	X
		2003	1,0	0,4	3,1	76,3	19,1
		2007 woj. mazowieckie	6,0	3,3	2,8	62,9	25,0
		2007 Polska	1,1	1,0	3,3	79,0	15,6
	Próbują 1 raz lub 2 razy narkotyki w zastrzykach	2000	X	X	X	X	X
		2003	0,8	3,5	11,3	78,7	5,7
		2007 woj. mazowieckie	6,9	3,6	14,8	58,8	15,9
		2007 Polska	1,6	3,4	14,6	70,3	10,1
	Biorą narkotyki w zastrzykach regularnie	2000	X	X	X	X	X
		2003	0,7	0,4	2,2	92,2	4,6
		2007 woj. mazowieckie	6,2	3,1	1,9	73,4	15,4
		2007 Polska	1,2	0,8	2,7	86,9	8,5
	Próbują 1 raz lub 2 razy środków wziewnych	2000	2,8	7,9	23,7	55,0	10,5
		2003	1,5	8,3	22,1	59,6	8,5
		2007 woj. mazowieckie	7,0	5,2	15,7	48,4	23,7
		2007 Polska	2,4	8,4	22,9	53,7	12,6
	Biorą środki wziewne regularnie	2000	0,8	0,4	4,1	87,5	7,1
		2003	0,7	0,7	5,2	86,7	6,6
		2007 woj. mazowieckie	6,3	2,2	5,0	63,5	23,0
		2007 Polska	1,4	1,3	5,6	81,2	10,5

7. Wiarygodność wyników

Tabela 28. Poziom zaufania respondentów

poziom klasy			Już to napisałem w tej ankiecie	Zdecydowanie tak	Chyba tak	Chyba nie	Zdecydowanie nie
Trzecie klasy gimnazjum	Przyznanie się do używania marihuany lub haszyszu	2000	X	X	X	X	X
		2003	X	X	X	X	X
		2007 woj. mazowieckie	25,4	33,6	22,1	8,5	10,3
		2007 Polska	26,2	40,9	20,3	4,5	8,1
	Przyznanie się do używania heroiny	2000	X	X	X	X	X
		2003	X	X	X	X	X
		2007 woj. mazowieckie	X	X	X	X	X
		2007 Polska	19,9	42,8	22,2	5,3	9,8
Drugie klasy szkół ponadgimnazjalnych	Przyznanie się do używania marihuany lub haszyszu	2000	X	X	X	X	X
		2003	X	X	X	X	X
		2007 woj. mazowieckie	20,6	44,2	23,1	6,5	5,6
		2007 Polska	33,9	38,8	19,5	2,9	4,9
	Przyznanie się do używania heroiny	2000	X	X	X	X	X
		2003	X	X	X	X	X
		2007 woj. mazowieckie	X	X	X	X	X
		2007 Polska	23,5	43,6	21,1	4,4	7,4